

Podstatná jména

Nouns

Základní klasifikace podstatných jmen je následující:

1) Konkrétní (*Concrete nouns*)

Vyjadřují místa, lidi, zvířata, věci a představy, které můžeme vidět, slyšet, cítit, ochutnat, dotknout se jich: *dog, chair, flower...*

2) Abstraktní (*Abstract nouns*)

Vyjadřují emoce, představy, vlastnosti a pocity: *hate, patient, peace, love...*

V angličtině je mnoho abstraktních jmen tvořeno přidáním koncovek např. „-ness“, „-ity“, „-tion“ k přídavným jménům nebo slovesům (*happiness, serenity, circulation, ...*)

3) Obecná (*Common nouns*)

- Počítatelná (Countable) podstatná jména označující osoby a věci, které lze počítat na jednotky nebo kusy („one“, „two“, „every“, ...): *dog, chair, flower, atd.*
- Nepočítatelná (Uncountable) podstatná jména látková a abstraktní, a některá další: *milk, wood, furniture, atd.*

4) Vlastní (*Proper nouns*)

Jména lidí, zemí, hor, vod, uměleckých děl, staveb a organizací: *London, France* atd. Obvykle jsou psána s velkým počátečním písmenem.

Rod podstatných jmen (*Gender*)

Rod podstatných jmen je v angličtině tzv. **přirozený**.

- Mužský rod (Masculine) pro mužské osoby: příslušné osobní zájmeno *HE*
Peter, a boy, a man, atd.
- Ženský rod (Feminine) pro ženské osoby: příslušné osobní zájmeno *SHE*
Mary, a girl, a woman, atd.

Všechny ostatní jména věcí a zvířat (bez ohledu na to, jaký rod mají v češtině) jsou rodu středního.

- Střední rod (Neutre): příslušné osobní zájmeno *IT*
a car, a dog, a book, atd.

Množné číslo (*Plural*)

Angličtina u podstatných jmen rozlišuje číslo jednotné a číslo množné. Číslo množné mají pouze počítatelná podstatná jména. Protože podstatná jména v angličtině nepodléhají skloňování, jediná změna jejich tvaru nastane při tvorbě množného čísla.

Množné číslo se nijak neprojevuje u přídavných jmen – one **blue** flower / three **blue** flowers.

Pravidelné množné číslo

U většiny podstatných jmen se množné číslo tvoří jednoduše, a to koncovkou: **-S**

a house - two houses
an apple - two apples

V některých případech dochází k pravopisným změnám:

1) Slova končící na **-S, -X, -SH, -CH** mají v množném čísle koncovku **-ES**:

a bus - two buses
a box - two boxes
a wish – two wishes
a speech – two speeches

2) U slov končících na **-y**, před kterým je **souhláska**, dochází v množném čísle ke změně **Y** na **I** a následuje koncovka **-ES**:

a family – two families
a strawberry - two strawberries
a lady – ladies

POZOR: Toto neplatí tam, kde je před y samohláska, např. a play - two plays.

3) po koncovém **-o** se přidává **-es** negro – negroes; potato – potatoes; hero - heroes

4) změna koncové hlásky **-f(e)** na **-v(e)** nastává u omezeného počtu podstatných jmen. Ty nejdůležitější jsou: half – halves; knife – knives; leaf – leaves; life – lives; loaf – loaves; shelf – shelves; thief – thieves; wife - wives

Výslovnost je:

• po <i>P, T, K, F, Q</i>	jako	[s]
• po sykavkách		[ɪz]
• po znělých souhláskách a samohláskách		[z]

Nepřavidelné množné číslo

Množné číslo bez -s:

child – children; man – men; woman – women; ox – oxen; foot – feet; goose – geese; tooth – teeth; louse – lice; mouse – mice,...

Podobně jako *man* tvoří množné číslo všechny jeho složeniny:

workman, gentleman, postman, tradesman, Frenchman, sandwichman, showman,...

Některá podstatná jména počítatelná mají **stejný tvar jednotného i množného čísla**.

Příklady:

aircraft = letadlo, letadla

fish = ryba, ryby

means = prostředek, prostředky

sheep = ovce, ovce

Pravidla pro podstatná jména **pocházející z klasických jazyků** (zejména vědecké odborné termíny):

Podstatná jména s koncovkou "-us" např.: stimulus stimuli	podnět, podněty
Podstatná jména s koncovkou "-um" např.: stratum strata	vrstva
Podstatná jména s koncovkou "-sis" např.: analysis analyses	analýza
Podstatná jména s koncovkou "-a" např.: larva larvae	larva
Podstatná jména s koncovkou "-ix" např.: matrix matrice	matice

Složená podstatná jména tvoří množné číslo obvykle připojením -s k poslednímu slovu: boy-friends, break-ins, travel agents,...

Počítatelnost podstatných jmen

Rozlišení nepočítatelných a počítatelných jmen se v anglické gramatice může lišit od české gramatiky.

Počítatelná:

označují konkrétní předměty, osoby, jednotky časové, míry, váhy apod. Je jich možné užít s číslovkou: a car, a litre, a potato, an egg, an apple,...

Nepočítatelná:

- jména látková – coal, water, meat, iron, wool, air
- abstraktní pojmy – work, rest, nature, culture, importance, accuracy
- jména hromadná – money, fruit, hair,

Další v angličtině nepočítatelná jména (obvykle počítatelná v jiných jazycích):

accomodation, advice, baggage, behaviour, bread, chaos, damage, furniture, information, luck, luggage, news, premission, progress, scenery, traffic, weather.

V angličtině se podstatná jména počítatelná a nepočítatelná se liší v užívání *členu*, tvoření *množného čísla* a ve volbě výrazu pro *mnoho* a *málo*.

Podstatná jména nepočítatelná, která se vyskytují v množném čísle buď mění význam, nebo označují:

1. **různé druhy** - wines – různé druhy vín; fruits – různé druhy ovoce
2. **rozsáhlost** - water – voda; waters – vodní plocha

Výrazy much – many- a lot of

much		pro nepočítatelná podstatná jména	<i>much money</i>
many	<i>mnoho</i>	pro počítatelná podstatná jména	<i>many people</i>
a lot of		pro obojí	<i>a lot of money / people</i>

Výrazy few – little – a few – a little

few	<i>málo</i>	pro počítatelná podstatná jména	<i>few friends</i>	<i>málo</i>
<i>kamarádů</i>				
little	<i>málo</i>	pro nepočítatelná podstatná jména	<i>little money</i>	<i>málo peněz</i>
a few	<i>několik</i>	pro počítatelná podst. jm.	<i>a few friends</i>	<i>několik kamarádů</i>
a little	<i>trochu</i>	pro nepočítatelná podst. jm.	<i>a little money</i>	<i>trochu peněz</i>

Výrazy some – any

Můžeme použít **pro obojí** - počítatelná i nepočítatelná podstatná jména:

Did you buy any apples?

Koupil jsi nějaká jablka?

Did you buy any apple juice?

Koupil jsi nějaký jablečný džus?

Aktualizovaná verze dostupná na adrese: <http://www.jazyky-online.info>

Autor: Andrea Tošovská a Zdeněk Brož, Kontakt: dicts@centrum.cz

Datum vytvoření materiálu 1. 11. 2008 .